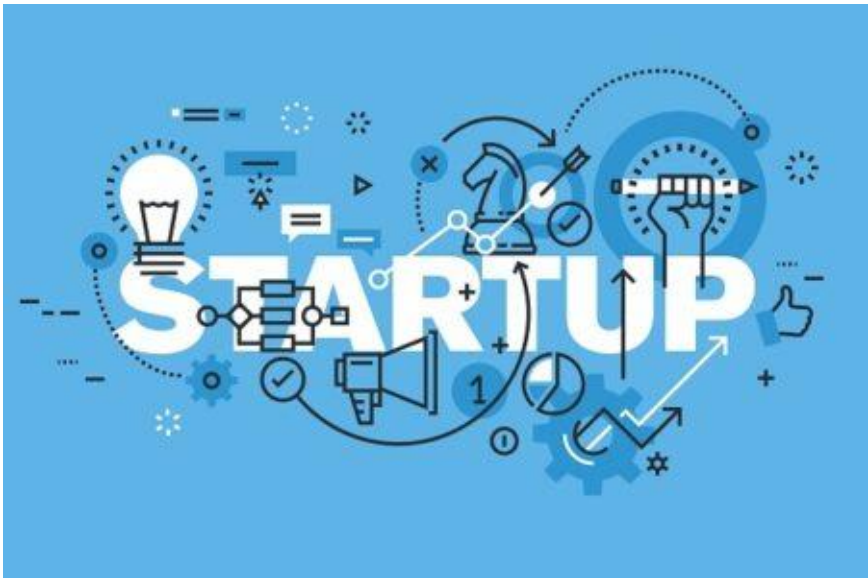

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ СТАРТАПІВ»

ХАРКІВ 2023

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

**СЛОВНИК
ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ СТАРТАПІВ»**

Затверджено
рішенням Науково-методичної
ради факультету МАП
Протокол № 5
від 15.02.2023 р.

ХАРКІВ 2023

УДК 005.8:005.342](038)

С- 48

Схвалено

на засіданні кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Протокол № 7 від 1.02.2023 р.

Рецензенти:

О.В. Дудник, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту Приватного закладу вищої освіти «Харківський технологічний університет «Шаг»;

А.М. Желєзняк, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій Львівського національного університету природокористування

С-48 Словник термінів і понять з дисципліни «Менеджмент стартапів» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання / Упорядник: С.О. Заїка – Харків: ДБТУ [б. в.], , 2023 – 48 с.

УДК 005.8:005.342](038)

В словнику у систематизованому вигляді представлена базова термінологія з дисципліни «Менеджмент стартапів», яка буде корисною при самостійному опрацюванні матеріалу дисципліни.

Призначений для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

Відповідальна за випуск: О.В. Смігунова, канд. екон. наук, доцент

А

Agile – гнучкий підхід для ефективної розробки програмного забезпечення, який застосовують на інші сфери бізнесу.

Amortization – метод бухгалтерського обліку, що використовується для періодичного зниження балансової вартості кредиту або нематеріального активу протягом певного періоду часу.

Annualized Run Rate (ARR) – річна версія MRR або щомісячного періодичного доходу. ARR допомагає прогнозувати майбутні доходи за рік, ґрунтуючись на поточних щомісячних доходах.

В

Balance Sheets – фінансовий звіт, в якому повідомляється про активи, зобов'язання і власний капітал компанії в конкретний момент часу, і який служить основою для розрахунку ставок прибутковості і оцінки структури капіталу.

Bootstrapping – спосіб фінансування компанії на свої гроші, без залучення зовнішніх інвестицій.

Burn rate – кількість грошей, які були витрачені стартапом за вибраний період.

Business model canvas – інструмент, який допомагає зрозуміти бізнес-модель у прямому і структурованому вигляді.

С

Capitalization table (cap table, таблиця капіталізації) – таблиця, яка показує у хронології відсоток кожного, хто має свою частку у капіталі компанії (засновники, інвестори, тощо) та дає можливість спрогнозувати, яку кількість акцій буде мати кожен співвласник компанії при кожному наступному раунді інвестицій.

Cash flow statement – звіт про рух грошових коштів, що відображає надходження і витрати грошей протягом конкретного періоду та аналіз цього руху відповідно до операційної, інвестиційної і фінансової діяльності стартапу.

Churn rate (відтік, коефіцієнт відтоку клієнтів) – відсоток клієнтів або користувачів сервісу, які відмовилися від послуг компанії протягом певного періоду часу.

Cliff (1 рік, півроку, ...) – кліфф на один рік означає не

отримання жодної акції до першої річниці дати початку роботи у стартапі.

Convertible loan – короткостроковий борг, який конвертується в капітал.

Cost of Goods Sold (вартість проданих товарів (COGS) – балансова вартість товарів, проданих за певний період.

Customer Acquisition cost (CAC) – кількість грошей, які витрачаються на залучення одного клієнта.

Customer development (custdev) – підхід до створення і розвитку бізнесу, продуктів і послуг, заснований на тому, що найважливішим активом компанії є клієнти і відносини з ними, а не продукти і послуги як такі.

Customer lifetime value (CLV) – довічна цінність клієнта, яка показує скільки клієнт витратить коштів на продукт за весь потенційний час користування сервісом.

Customer retention (утримання клієнтів) – показник того, скільки клієнтів повертаються за новою покупкою за певний період.

D

Deal flow – термін, який зазвичай використовується в індустрії венчурного капіталу (VC), що описує потік потенційних угод.

Depreciation – метод обліку розподілу вартості матеріального активу протягом терміну його корисного використання, який використовується для обліку зниження вартості.

Design sprint – п'ятиденна робоча сесія, яка допомагає команді уточнити бачення продукту або функціонал, створити прототип і протестувати його з справжніми користувачами.

Design thinking – методологія рішення інженерних, ділових і інших задач, яка ґрунтується на творчому, а не аналітичному підході.

Digital transformation – процес використання цифрових технологій для створення нових або зміни існуючих бізнес-процесів, культури і досвіду клієнтів відповідно до нових вимог бізнесу і ринку.

Dollar Revenue Retention (DRR) – показник, що демонструє, який відсоток доходу від поточних клієнтів збережено за попередній рік, після відтоку клієнтів.

Drag-along rights – положення, яке дозволяє мажоритарному акціонеру змусити міноритарного акціонера брати участь у продажу компанії.

Due diligence – процес аналізу об'єкта інвестування щодо доцільності вкладу грошей та ресурсів, що включає в себе оцінку інвестиційних ризиків, досвід команди, потенціал ринку, потенціал продукту, аналіз фінансового стану компанії, її положення на ринку, контракти, патенти тощо.

E

EBITDA – прибуток до вирахування відсотків, податків, амортизації матеріальних і нематеріальних активів.

Elevator pitch – коротка розповідь про концепцію продукту, проєкту або сервісу.

Equity – частка володіння в компанії.

Executive summary – документ, в якому коротко узагальнюються найважливіші аспекти, основні розрахунки і фінансові прогнози стартапу, його ідеї, фінансового стану тощо.

F

Family office – тип приватної інвестиційної компанії, яка інвестує кошти певної групи інвесторів (зазвичай членів однієї родини або однієї фінансової групи).

FFF (friends, family, fools) – жартівлива назва тих, хто інвестує у стартапи на ранніх стадіях.

Founders agreement – документ між двома і більше засновниками компанії, який фіксує умови партнерства, закріплює частки кожного учасника, зони відповідальності, зобов'язання, умови виходу зі складу засновників.

Free cash flow – вільний грошовий потік являє собою грошові кошти, які компанія генерує після відтоку грошових коштів для підтримки операцій і підтримки своїх основних фондів.

G

General partner (GP) – термін для визначення керуючої особи (людини або організації) інвестиційного фонду.

Gross revenue (валовий прибуток) – це прибуток, який компанія отримує після вирахування витрат, пов'язаних з виготовленням і продажем продукції, або витрат, пов'язаних з наданням послуг.

Chief Innovation Officer (CINO) – людина в компанії, яка несе головну відповідальність за управління процесом інновацій, управління змінами в організації, запуск нових продуктів тощо (в залежності від структури організації).

Co-creation workshop – творчий процес, який використовує колективний потенціал різних груп людей для створення ідей та інновацій. Зокрема, це процес, в якому команди різних зацікавлених сторін беруть активну участь в створенні нестандартних рішень об'єднуючи експертизу всіх учасників процесу.

I

Income statement – звіт про прибутки та збитки, який є одним з основних фінансових звітів компанії, що показує прибуток і збиток за певний період часу.

Innovation office / outpost – зазвичай, окрема команда, завдання якої моніторити нові технології та інноваційні тренди з метою знаходження нових бізнес-можливостей, нових ніш та бізнес-рішень, що можуть покращити роботу компанії, підвищити ефективність та доходи.

Investment thesis – аналіз, проведений інвестором для оцінки потенційного придбання відповідно до встановленого набору інвестиційних критеріїв.

IPO (initial public offering) – первинне публічне розміщення акцій приватної компанії на фондовій біржі (IPO).

L

Lean («бережливе виробництво») – підхід до управління організацією, заснований на підвищенні якості продукції при одночасному скороченні витрат. Головне завдання бережливого виробництва – безперервне усунення втрат – тільки таким чином можна домогтися досконалості, знижувати вартість продукту і підвищувати його якість.

Lean startup («бережливий стартап») – концепція «бережливого» запуску і розвитку компаній. В основі методології lean – максимально акуратне витрачання ресурсів компанії. Для цього використовується науковий підхід до впровадження будь-якого нового продукту, послуги або ідеї: формулюється гіпотеза,

проводиться її тестування та оцінка результатів. Лише в разі успіху ідея масштабується.

Leveraged buyout (вкуп з використанням позикових коштів (LBO)) – придбання іншої компанії, що використовує значну суму позикових коштів для покриття витрат на придбання.

Liabilities – зобов'язання, гроші, які компанія повинна комусь ще. Зобов'язання визначаються як законні фінансові борги або зобов'язання компанії, що виникають в ході господарської діяльності.

М

M&A (злиття та поглинання) – загальний термін, що використовується для опису консолідації компаній або її активів через різні види фінансових операцій, включаючи злиття, придбання, консолідацію, тендерні пропозиції, придбання активів.

Management fee – щорічний відсоток коштів від загального об'єму венчурного фонду, що виділяються на управління цим фондом.

Monthly Recurring Revenue (MRR) – сума грошей, що платять клієнти стартапу щомісяця за підписку на продукт або послугу.

MVP (Minimum viable product) – рання мінімально-корисна версія продукту, яка вирішує, принаймні, одну задачу потенційного клієнта.

Н

Net revenue – прибуток, отриманий від звичайних ділових операцій, що включає знижки і відрахування за повернутий товар.

О

Open Innovation Scouting – пошук стартапів / рішень / технологічних команд, які потенційно можуть вирішити конкретну проблему (challenge) компанії. Зазвичай, ціль такого рішення – принести фінансову вигоду організації, підвищити ефективність процесів, знайти нову бізнес-можливість, вирішити нагальну потребу, тощо.

P

P&L statement – узагальнений звіт про прибутки / доходи та збитки / витрати за певний проміжок часу (місяць, квартал, рік).

PE (private equity) інвестиції – альтернативний клас інвестицій. На відміну від венчурних фондів, PE фонди зазвичай інвестують в більш розвинений бізнес, а потім, використовуючи свій досвід, намагаються поліпшити якість управління компанії, підвищити ефективність операційної діяльності, щоб збільшити доходи.

Pitch deck – презентація, яка використовується для того, щоб дати аудиторії короткий огляд бізнес-плану. Презентацію використовують при особистому спілкуванні або під час переговорів з потенційними інвесторами, клієнтами, партнерами тощо.

Post-money valuation – оцінка вартості компанії після того, як вона отримує інвестиції.

Pre-money valuation – оцінка вартості компанії, яка не включає потенційну інвестицію; найкраще описує, скільки може коштувати стартап, перш ніж він почне отримувати будь-які інвестиції в себе.

Product-market fit – наявність продукту, який може задовольнити потреби конкретного ринку.

Proof of concept (POC) – невеликий проєкт для перевірки ідеї або припущення.

R

R&D лабораторія – внутрішній підрозділ корпорації – центр корпоративних досліджень та розробки, покликаний розробляти нові інноваційні продукти, технології, сервіси та покращувати наявні.

ROI (Return On Investment – рентабельність інвестицій) – показник рентабельності інвестицій. У відсотковому співвідношенні демонструється прибутковість (при значенні більше 100 %) або збитковість (при значенні менше 100 %) конкретної суми витрат грошових коштів в певний проєкт.

Runway – показник того, як довго компанія зможе вижити, якщо ваші доходи і витрати залишаться незмінними.

S

SAFE – угода між інвестором і компанією, яка надає права інвестора на акції в компанії в майбутньому, коли відбудеться певна

подія.

SAFE-акції – окрема підсерія привілейованих акцій, вони дають ті ж права і зобов'язання, що і звичайні привілейовані акції в рамках поточного раунду, але ліквідаційні преференції, ціни конвертації і параметри дивідендів будуть розраховуватися окремо на основі ціни за SAFE-акцію.

Service design – діяльність з планування та організації ресурсів бізнесу (людей, процесів) з метою безпосереднього поліпшення досвіду співробітників та непрямого клієнтського досвіду.

T

Tag-along rights – так звані «права спільного продажу» являють собою договірні зобов'язання, що використовуються для захисту міноритарного акціонера, зазвичай в угоді з венчурним капіталом.

Term Sheet – документ в якому описуються основні умови угоди між інвестором і стартапом.

Traction Трекшн – набір метрик, що слугує для того, щоб довести потенційному інвестору, що ваш стартап є привабливим для інвестування.

V

Value proposition – унікальні переваги, які стартап пропонує своїм користувачам.

Vesting – розбивка отримання опціону (акцій стартапу) в залежності від відпрацьованого над проектом часу.

A

Автоматизація – використання технічних засобів у системі управління без безпосередньої участі людини у процесах отримання, перетворення, передачі та використання енергії, матеріалів та інформації.

Агентство інновацій – організація, що надає інноваційну підтримку бізнесу, допомагає корпораціям створити стратегію роботи з інноваціями та втілювати цю стратегію через проекти відкритих і закритих інновацій.

Акселератор – програма підтримки стартапів, що передбачає

менторство, освітні елементи, експертну підтримку, можливо, початкове інвестування, нетворкінг та завершується публічною подією – демо-днем, на якому стартапи презентують себе інвесторам і зацікавленій громадськості.

Активи компанії, підприємства (англ. *assets of enlerprice*) – будь-яка власність компанії: оборотний капітал (готівка, інвестиції, дебіторська заборгованість, сировина та напівфабрикати, міжцехові запаси), основний капітал (нерухомість, машини, обладнання), нематеріальні активи (патенти, репутація, ділова марка, інформація і т.д.).

Активність діяльності фірми (англ. *activity of firm*) – характеристика фірми, яка має показати зв'язок між наміченим змістом діяльності та її результатами.

Актуальність інноваційного проєкту (англ. *actuality of innovatory project*) – відповідність інноваційного проєкту завданням науково-інноваційного та соціально-економічного розвитку країни, регіону, суб'єкта господарювання.

Актуальність проблеми (завдання) (англ. *actuality of problem*) – ступінь необхідності, злободенні рішення (усунення, здійснення); визначається на основі порівняльної оцінки наслідків у разі відмови чи невчасності рішення, здійснення.

Акцепт (лат. *acceptus*) – 1) згода на укладення договору відповідно до пропозиції (оферти) іншої сторони; 2) у міжнародному праві – одностороння заява про пов'язаність умови договору; 3) прийняття платником (трассатом) за переказним векселем (тратою) зобов'язання сплатити вексель при настанні зазначеного в ньому строку; 4) згода банку гарантувати сплату суми, зазначеної у переказному векселі; 5) згода платника на оплату грошових та товарних документів.

Акцептант (лат. *acceptaus*) – особа, яка взяла він зобов'язання сплатити за пред'явленим рахунком, векселю.

Акцептний кредит (англ. *acceptance credit*) – своєрідний банківський кредит, який отримує експортер або імпортер шляхом передачі банку своїх переказних векселів (тратт), виставлених на даний банк.

Аналіз беззбитковості (англ. *breakeven analisis*) – аналіз результатів діяльності підприємства на основі співвідношення обсягів виробництва, прибутку і витрат, що дозволяє визначити взаємозв'язки між витратами та доходами за різних обсягів виробництва.

Аналіз витрат та вигод (англ. *benefit-cost analysis*) – зіставлення витрат і вигод при прийнятті рішення про те, чи слід спрямовувати ресурси та в якій кількості на будівництво підприємства або на здійснення програми з виробництва певного товару чи послуги.

Аналіз ризику (англ. *risk analysis*) – систематичний аналіз ступеня ризику, якому піддаються ті чи інші інвестиційні проекти.

Ангели-ентузіасти – різновид приватних інвесторів, характерними особливостями яких, у порівнянні з підприємницькими ангелами, є те, що вони менш професійні та інвестиції для них – захоплення, хобі.

Ангельські інвестиції – інвестиції, які робляться бізнес-ангелами.

Аутсорсинг (англ. *outsourcing*) – передача сторонній фірмі деяких функцій чи частин бізнесу підприємства.

Афективна прихильність – стійке бажання людини постійно працювати в одній організації, оскільки вона сприймає позитивно основні цілі та цінності компанії.

Б

Базисні інновації (англ. *basic innovations*) – інновації, що ґрунтуються на наукових відкриттях та великих винаходах, що лежать в основі нових поколінь техніки (технології).

Банк інноваційний (англ. *innovation bank*) – 1) різновид комерційного банку, спеціалізований банк, головним завданням якого є фінансування та кредитування венчурного капіталу, впровадження винаходів та нововведень, спрямованих на підвищення технічного рівня виробництва, а також випуск нових високоефективних видів продукції; 2) фінансова установа, яка здійснює кредитування науково-технічного прогресу.

Бенчмаркетинг інновацій (англ. *innovations benchmarking*) – вивчення бізнесу інших підприємств з метою виявлення основних характеристик розробки своїх інновацій.

Бенчмаркінг (англ. *benchmarking*) – порівняльний аналіз ефективності та особливостей функціонування суб'єктів господарської діяльності чи локальних економічних систем у межах однієї галузі чи сфери діяльності з метою виявлення середньої ситуації, а також лідерів та їх вивчення.

Бізнес (англ. *business*) – будь-який вид безпосередньої

діяльності з одержання доходу.

Бізнес-інкубатор (англ. *business-incubator*) – 1) організація, що займається підтримкою стартап-проектів на всіх стадіях розвитку: від розробки ідеї до її комерціалізації; 2) структурний підрозділ підприємства (відділ, лабораторія), що займається розробкою нових форм бізнесу; спеціально обладнана територія з виробничими та офісними приміщеннями, де створено умови, необхідні для розвитку малих фірм до моменту їх повної фінансової самостійності.

Бізнес-модель – логічно описує, яким чином організація створює, поставляє клієнтам і набуває вартість – економічну, соціальну та інші форми вартості.

Бізнес-процес інновацій (англ. *business-process of innovations*) – упорядкована сукупність робіт у часі та просторі зі створення та впровадження інновацій із зазначенням їх початку та кінця.

Бізнес-янгол (або ангел-інвестор) – приватний інвестор, який вкладає гроші в інноваційні проекти (стартапи) на етапі створення підприємства в обмін на повернення вкладень та частку в капіталі (зазвичай блокуючий пакет, а не контрольний). Види бізнес-ангелів: корпоративні ангели, ангели-ентузіасти, підприємницькі ангели, мікрокеруючі ангели та професійні ангели.

Біфуркація (лат. *bifurcus* - роздвоєний; англ. *bifurcation*) – термін, що позначає всілякі якісні перебудови або метаморфози різних об'єктів (динамічних систем) при малих змінах параметрів, від яких вони залежать.

Бренд-інновації (англ. *brand-innovations*) – система характерних (матеріальних та нематеріальних) властивостей нового продукту чи операції, яка формує свідомість споживача та визначає на ринку місце цієї інновації, а також її продуцента чи продавця.

Брейнстормінг (англ. *brainstorming*) – «мозкова атака» або «мозковий штурм»; колективне обслуговування проблем за повної свободи висування проектів рішення, зокрема ірраціональних.

Бюджет інноваційного проекту (англ. *innovation project budget*) – фінансовий план короткострокового періоду, що відображає витрати та надходження коштів при реалізації інноваційного проекту.

Бюджет проекту (англ. *project budget*) – бюджет витрат і капітальних вкладень, складений для певного проекту на період його реалізації у межах ресурсів і функцій; термін реалізації проекту може охоплювати кілька періодів операційного бюджету.

Бюджетування, планування (англ. *budgeting*) – процес планування руху ресурсів підприємства на заданий майбутній період чи проєкт.

В

Венчур (англ. *venture*) – інвестиційна компанія, що працює виключно з інноваційними підприємствами та проєктами (стартапами). Венчурні фонди здійснюють інвестиції в цінні папери або підприємства з відносно високим ступенем ризику в очікуванні надзвичайно високого прибутку. Зазвичай такі вкладення здійснюються у сфері нових наукових розробок та високих технологій.

Венчурна організація (англ. *venture organisation*) – мала організація, що діє в наукомісткій галузі економіки. Проводить наукові дослідження, інженерні розробки, створює та впроваджує інновації, у тому числі на замовлення великих комерційних організацій та держави.

Венчурна, «ризикова» фірма (англ. *venture company*) – 1) дрібна або середня інвестиційна фірма, зайнята науковими дослідженнями, інженерними розробками та їх кредитуванням; 2) тимчасові організаційні структури, зайняті розробкою наукових ідей і перетворенням їх у нові технології та продукти, які створені з метою апробації, доопрацювання та доведення до промислової реалізації «ризикових» інновацій.

Венчурне фінансування (англ. *venture financing*) – фінансування, пов'язане з підвищеним ризиком.

Венчурний бізнес (англ. *venture business*) – вид бізнесу, орієнтований на практичне використання технічних і технологічних новинок та результатів наукових досягнень, ще не апробованих практично.

Венчурний капітал (англ. *venture capital*) – 1) ризикове вкладення капіталу, фінансування новостворюваних галузей, видів діяльності, що освоюються, нових технологій; 2) основна форма фінансового забезпечення створення та використання продуктивних та технологічних інновацій; 3) ризиковий капітал – капітал, що вкладається в новостворені компанії, а також проєкти з випуску нової продукції та з переорієнтації виробництва; такі інвестиції мають більш високий рівень ризику, але передбачають отримання вищих (вище середнього рівня) прибутків у майбутньому.

Венчурні (інноваційні) фонди (англ. *venture (innovation) funds*) – своєрідні інтелектуальні диверсифікати, тісно пов'язані з численними впроваджувальними наукомісткими організаціями.

Венчурні інвестиції (VC) – інвестиції, які здійснюють венчурні фонди чи інвестиційні компанії.

Венчурні операції (англ. *venture operations*) – грошові операції та операції з цінними паперами, пов'язані з кредитуванням та фінансуванням технічних нововведень, науково-технічних досліджень та розробок, впровадження винаходів та відкриттів.

Венчурні підприємства (англ. *venture business*) – невеликі підприємства, які займаються прикладними науковими дослідженнями, інженерними розробками, проектно-конструкторською діяльністю, створенням та впровадженням інновацій, у т.ч. на замовлення великих фірм та за державними субконтрактами.

Венчурні підрозділи (англ. *venture divisions*) – підрозділи, що створюються у великих організаціях, на основі власних фондів та венчурного (ризикового) капіталу.

Вертикальний метод просування інновацій – метод, при якому весь інноваційний цикл зосереджується в одній організації з передачею результатів, досягнутих на окремих стадіях інноваційної діяльності від підрозділу до підрозділу.

Винахід (англ. *invention*) – 1) новий механізм, прилад, апарат, будь-яке пристосування, створені людиною; 2) нове технічне рішення, що має винахідницький рівень та промислове застосування.

Високі технології (англ. *high technology*) – унікальні (високі) виробничі процеси, у яких створюються складні технічні вироби чи продукція, що реалізують свою споживчу функцію за допомогою нових високоефективних фізико-технічних ефектів.

Витрати на інновації (англ. *cost of innovations*) – виражені у грошовій формі фактичні витрати, пов'язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності, що виконується в масштабі інноваційного підприємства.

Відкриті інновації – процес пошуку інновацій за межами компанії – зокрема через роботу зі стартапами, ІТ-компаніями, іншими інноваційними організаціями та талантами, що можуть допомогти знайти нові ідеї, технології, інноваційні продукти, послуги чи бізнес-моделі.

Внутрішня норма прибутку (англ. *internal rate of return, IRR*) – ставка дисконтування, коли чиста поточна вартість грошових

виплат і надходжень дорівнює нулю.

Впровадження нового продукту (англ. *new product introduction*) – радикальна продуктова новація в тому випадку, якщо йдеться про продукт, можлива сфера застосування якого, а також функціональні характеристики, властивості, конструктивні або використані матеріали та компоненти істотно відрізняють його від продуктів, що випускалися раніше.

Г

Глобалізація економіки – посилення взаємозв'язків, взаємодій та взаємозалежності економічних систем різних країн, інтернаціоналізація виробництва та капіталу, що веде до встановлення ідентичних норм та умов ведення господарської діяльності в державах, що відрізняються рівнем розвитку, суспільно-політичним та соціально-економічним устроєм.

Горизонтальний метод просування інновацій (англ. *horizontal method of innovation promotion*) – метод партнерства та кооперації, при якому провідне підприємство є організатором інновацій, а функції зі створення та просування інноваційної продукції розподілені між учасниками.

Градація інноваційних процесів (англ. *innovation process ranking*) – рання стадія – від виникнення ідеї до її технічного опрацювання; середня – від технічного опрацювання до комерційного опрацювання та заключна – до масового виробництва.

Групове мислення (групування мислення) – тенденція окремих особистостей пригнічувати свою власну точку зору на ту чи іншу проблему, ніж порушувати гармонію групи.

Д

Джерела інноваційного підприємництва (англ. *innovation intrapreneurship sources*) – різні джерела інноваційних можливостей: 1) несподівана подія, яка може дати несподіваний успіх, несподівана невдача; 2) невідповідність між реальністю, такою, якою вона є, та її відображенням у думках та в оцінках людей; 3) зміни потреб виробничого процесу; 4) зміни у структурі галузі чи ринку; 5) демографічні зміни; 6) зміни у сприйнятті та в ціннісних установах; 7) нові знання (наукові та ненаукові).

Диверсифікація (лат. *diversificatio*) – 1) одна з форм концентрації капіталу. Диверсифікуючи своє виробництво, фірми проникають у нові для себе галузі та сфери, розширюють асортимент товарів та поступово перетворюються на багатогалузеві комплекси; 2) розширення наукового чи виробничого профілю підприємства за рахунок створення та освоєння виробництва якісно нової продукції та освоєння нових ринків її реалізації.

Диверсифікація виробництва (англ. *product line diversification*) – перехід від односторонньої, яка часто базується лише на одному продукті виробничої структури, до багатопрофільного виробництва з широкою номенклатурою продукції, що випускається.

Диверсифікація вкладів (англ. *diversification of deposits*) – різноманітність вкладених коштів (інвестицій), що забезпечує стійкість до коливань ринку пакету акцій.

Диверсифікація інноваційної діяльності (англ. *diversification of innovation activities*) – один із способів зниження інноваційного ризику, який полягає у розподілі зусиль розробників та капіталовкладень для здійснення різноманітних інноваційних проєктів, безпосередньо не пов'язаних один з одним, зниження інноваційного ризику, який полягає у розподілі капіталовкладень для здійснення різноманітних інноваційних проєктів, безпосередньо не пов'язаних один з одним.

Диверсифікація товару (англ. *good diversification*) – стратегія, коли фірма починає виробляти додаткові товари та виходити на нові ринки збуту.

Диференціація товару (англ. *product differentiation*) – процес розробки низки істотних модифікацій товару, які роблять його відмінним від товарів конкурентів. Диференціація заснована на покращенні привабливості товару за рахунок збільшення його додаткових можливостей: ефективності використання, рівня комфортності, надійності, ремонтпридатності, безпеки та дизайну.

Дослідний зразок – зразок продукції, виготовлений за новою розробленою робочою документацією для перевірки шляхом випробувань відповідності заданим технічним вимогам з метою ухвалення рішення про можливість постановки на виробництво та використання за призначенням.

Е

Екзїт – процес, коли інвестор продає свою частку в компанії з метою отримати прибуток від інвестиції.

Експериментальні (дослідні) роботи (англ. *experimental work*) – вид розробок, пов'язаний з дослідною перевіркою результатів наукових досліджень.

Експериментальні розробки (англ. *experimental workings*) – систематична робота, заснована на наявних знаннях, набутих у результаті досліджень та практичного досвіду та спрямованих на виробництво нових матеріалів, виробів, впровадження нових технологічних процесів, систем та послуг та значне удосконалення тих, що вже випускаються або впроваджені в дію.

Експерт (лат. *expertus*) – кваліфікований спеціаліст у певній галузі, який залучається для дослідження, консультування, проведення експертизи.

Ентузіазм – позитивно забарвлена емоція, стан наснаги, а також, під впливом цього настрою, бажання та здійснення активних дій з досягнення певних цілей.

Ефект (лат. *effectus*) – 1) різниця між результатом та витратами; 2) кінцевий результат будь-якого виду діяльності, отриманий в результаті зіставлення прибутку (доходу) і витрат (витрат) на досягнення цілі.

Ефект від нововведень (англ. *innovation effect*) – проявляється у соціальній сфері, де з допомогою підвищення доходів повніше задовольняються громадські потреби та забезпечується безпека.

Ефект економічний (англ. *economic effect*) – абсолютний показник, що характеризує результат діяльності у вартісній, грошовій оцінці.

Ефективність (англ. *efficiency, effectiveness*) – 1) ступінь досягнення поставленої мети; 2) співвідношення показників результатів та витрат на їх здійснення.

Є

Єдиноріг – компанія, капіталізація якої складає більше 1 мільярда доларів.

Ж

Жерстяний парашут (англ. *tin parachutes*) – компенсаційний пакет, яким наділяються всі працівники компанії.

Життєвий цикл інвестицій (англ. *investment life-cycle*) – період від початку вкладення коштів у інвестиційний чи інноваційний проєкти до подальшого інвестування в функціонуючий об'єкт.

Життєвий цикл інновацій (англ. *innovation life-cycle*) – певний період часу, протягом якого інновація має активну життєздатність на ринку і приносить продуценту чи продавцю прибуток чи іншу реальну вигоду.

З

Закриті інновації – процес пошуку інновацій всередині самої компанії за рахунок наявних ресурсів – відділу інновацій, R&D чи IT департаменту, інших підрозділів, які відповідають за розвиток нових продуктів чи розвиток персоналу компанії. При такому підході усі ідеї народжуються, розробляються, комерціалізуються та впроваджуються здебільшого власноруч (або ж з невеликим залученням експертів із зовнішнього ринку).

Залучення – відчуття причетності, важливості, інтересу, прагнення зробити щось краще.

Знак охорони авторського права (англ. *copyright sign*) – знак ©, перша літера слова «Copyright», що закріплює найменування власника авторського права та рік першої публікації твору; поміщається зазвичай на звороті титульного аркушу або першій сторінці внизу.

Золотий парашут (англ. *golden parachutes*) – компенсаційний пакет, який укладається з топ-менеджером компанії.

І

Ідеатон – процес, в ході якого генеруються ідеї і рішення за допомогою скетчингу, прототипування, мозкового штурму, методу найгіршої ідеї і безлічі інших ідейних підходів.

Ідея (гр. *idea*) – пропозиція нового проєкту, яка після техніко-економічного обґрунтування може перетворюватися на інновацію.

Імідж (англ. *image*) – образ товару, послуги, підприємства або сукупність асоціацій та вражень про них, що складається у

свідомості людей та пов'язується з конкретним уявленням.

Інвестиції (лат. *investiere*) – 1) довгострокові капітальні вкладення; 2) поміщення капіталу в будь-які юридично самостійні підприємства на тривалий термін (не менше року) або з метою отримання додаткового прибутку, або з метою отримання впливу на компанію, або у зв'язку з тим, що таке вкладення коштів є більш вигідним порівняно з організацією власних операцій у цій галузі; 3) кошти, цінні папери, інше майно, зокрема, майнові права, інші права, які мають грошову оцінку, що вкладаються в об'єкти підприємницької та (або) іншої діяльності з метою отримання прибутку та (або) досягнення іншого корисного ефекту.

Інвестиції інтелектуальні (англ. *intellectual investment*) – вкладення коштів у підготовку фахівців, передачу досвіду, ноу-хау, а також проведення спільних наукових розробок.

Інвестиційний банк (англ. *investment bank*) – банк, основна функція якого полягає у наданні довгострокового акціонерного та кредитного капіталу промисловим компаніям.

Інвестиційний центр (англ. *investment centre*) – структурний підрозділ фірми, який повністю незалежний у здійсненні контролю за доходами та витратами фірми (центр відповідальності) і який відповідає за збільшення капіталу та довгострокові інвестиції.

Інвестор (лат. *investiere*) – 1) суб'єкт інвестиційної діяльності, який приймає рішення про вкладення власних, позикових та залучених майнових та інтелектуальних цінностей у об'єкти інвестування; 2) фізична чи юридична особа, яка вкладає гроші у проєкт.

Індекс рентабельності інновацій (англ. *profitability index of innovations*) – відношення наведених доходів до наведених на ту саму дату інноваційних витрат.

Інжиніринг (англ. *engineering*) – 1) технічні послуги з підготовки та забезпечення процесу виробництва та реалізації продукції; 2) надання фірмою-консультантом (інжиніринговою фірмою) клієнту комплексу інжинірингових та консультаційних послуг комерційного характеру з підготовки та забезпечення процесу виробництва, реалізації продукції, обслуговування будівництва та експлуатації промислових, інфраструктурних, сільськогосподарських та інших об'єктів.

Інжиніринг інновацій (англ. *innovation engineering*) – комплекс робіт та послуг зі створення інноваційного проєкту, що включає створення, реалізацію, просування та дифузії інновації.

Інжинірингова компанія (англ. *engineering company*) – компанія, що спеціалізується на наданні інжинірингових послуг.

Інкубатор – організація, що розвиває стартапи на стадії ідеї, надаючи початківцям консультації, місце для роботи, обладнання, освіту з підприємництва, сприяючи фінансовій самостійності стартапу.

Інкубатори нових фірм (англ. *incubators of new firms*) – форма підтримки розвитку місцевих невеликих нових компаній з боку регіональних органів управління з безпосередньою участю місцевих спонсорів, які контролюють та спрямовують роботу «інкубаторів».

Інноватика (англ. *innovatics*) – 1) галузь знань, що розвиває методологію та принципи організації інноваційної діяльності; 2) галузь науки, що вивчає різні теорії нововведень - формування нововведень, їх поширення, опір нововведенням, пристосування до них інноваційних організацій, розробку інноваційних рішень; 3) особливий напрямок в інноваційному менеджменті, що означає рух від інновації до підприємництва.

Інноватори-лідери (англ. *innovators-leaders*) – інноваційні підприємства, які є ініціаторами інновацій, які потім підхоплюються іншими інноваційними підприємствами – інноваторами-послідовниками.

Інноватори-послідовники (англ. *innovators-followers*) – інноваційні підприємства, що орієнтуються на нові наукові відкриття, або піонерні винаходи, та інноваційні підприємства, що створюють інновації на основі нового способу застосування раніше зроблених відкриттів та піонерних винаходів у виробництві, характерні для інноваційних підприємств, мають повний цикл НДДКР або розвинену базу прикладних НДДКР.

Інновації – розробка, винахід, проектування та (або) реалізація нових або змінених продуктів, послуг, процесів, систем чи бізнес-моделей з метою створення нової цінності для споживачів та фінансового прибутку для компанії.

Інноваційна активність (англ. *innovatory activity*) – цілеспрямована діяльність зі створення, освоєння у виробництві та просуванні на ринку продуктових, технологічних і організаційно-управлінських нововведень.

Інноваційна діяльність (англ. *innovatory activities*) – 1) процес, спрямований на реалізацію результатів закінчених досліджень та розробок чи інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий чи

вдосконалений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, а також пов'язані з цим додаткові наукові дослідження та розробки; 2) діяльність з доведення науково-технічних ідей, винаходів, розробок до результату, придатного у практичному використанні; 3) діяльність, до якої відносять такі її види: виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт, спрямованих на створення нової чи вдосконаленої продукції, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що реалізуються в економічному обігу; проведення маркетингових досліджень та організація ринків збуту інноваційних продуктів; технологічне переоснащення та підготовка виробництва; випробування, сертифікація та стандартизація нових процесів, продуктів та виробів; початковий період виробництва нової чи вдосконаленої продукції, застосування нової чи вдосконаленої технології до досягнення нормативного терміну окупності інноваційного проекту; створення та розвиток інноваційної інфраструктури; підготовка та перепідготовка кадрів для інноваційної діяльності; охорона, передача та набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності та конфіденційну наукову, науково-технічну та технологічну інформацію; фінансування інноваційної діяльності, включаючи інвестиції в інноваційні програми та проекти; інші види робіт, які необхідні для інноваційної діяльності та не суперечать законодавству; 4) діяльність, у тому числі науково-дослідна та дослідно-конструкторська, з організації виробництва, спрямована на отримання та використання визнаних результатів інтелектуальної діяльності (патентів, свідоцтв, ноу-хау) з метою створення нового устрою, нового способу, нової речовини, застосування раніше не відомих пристроїв, способів та речовин за новим призначенням; 5) різні види робіт зі створення нововведень, до складу яких входять проектно-конструкторські та технологічні розробки, дослідно-експериментальні та виробничо-експлуатаційні роботи.

Інноваційна інфраструктура (англ. *innovatory infrastructure*) – організації (установи), які сприяють здійсненню інноваційної діяльності, тобто, комплекс організацій (установ), що мають підлеглий і допоміжний характер та забезпечують умови нормального перебігу інноваційного процесу.

Інноваційна культура – комплекс матеріальних, соціальних, політичних, духовних орієнтирів, що реалізують і розвивають людський потенціал.

Інноваційна логістика (англ. *innovatory logistics*) – 1) використання концепції (або теорії) логістики в організаційно-економічній діяльності інноваційного підприємства (фірми); 2) інтегральний інструмент менеджменту, який на інноваційній основі сприяє досягненню стратегічних, тактичних чи оперативних цілей підприємства за рахунок ефективного (з точки зору зниження загальних витрат та задоволення вимог кінцевих споживачів до якості товарів та послуг, у т.ч. сервісних) управління матеріальними, а також супутніми їм потоками (фінансовими, інформаційними тощо).

Інноваційна поведінка (англ. *innovatory behavior*) – безперервний пошук нововведень та диверсифікація виробництва з активним залученням до цього процесу приватного фінансового капіталу та інтелектуального потенціалу.

Інноваційна політика підприємства (англ. *innovatory policy of business*) – визначення керівництвом підприємства та його науково-технічними підрозділами цілей інноваційної стратегії та механізмів підтримки пріоритетних інноваційних програм та проєктів підприємства.

Інноваційна програма (англ. *innovatory program*) – комплекс інноваційних проєктів та заходів, узгоджений за ресурсами, виконавцями і термінами їх здійснення, що забезпечує ефективне вирішення завдань з освоєння та розповсюдження принципово нових видів продукції (технології).

Інноваційна продукція (англ. *innovatory product*) – результат впровадження продуктових інновацій, нові (нововпроваджені) або вироби, що зазнали удосконалення, а також вироби, виробництво яких засноване на нових або значно вдосконалених методах (інша інноваційна продукція).

Інноваційна стратегія (англ. *innovatory strategy*) – 1) система довгострокових концептуальних установок розподілу ресурсів між траєкторіями інноваційного розвитку системи, а також їх перерозподілу при зміні внутрішніх та зовнішніх умов її функціонування, що включає науково-технічний, організаційний, мотиваційний та матеріально-фінансовий механізм; 2) процес прийняття рішень щодо планування та реалізації інноваційних заходів.

Інноваційна стратегія фірми (англ. *innovatory strategy of the firm*) – обрані напрямки оновлення продукції фірми, використовуваних технологій, форм і методів управління тощо, що

забезпечують підтримку та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Інноваційна сфера (англ. *innovatory sector*) – 1) галузь діяльності виробників та споживачів інноваційної продукції (робіт, послуг), що включає створення та розповсюдження інновацій; 2) особлива підсистема суспільного відтворення, пов'язана з виробництвом, розподілом, обміном та споживанням нововведень в умовах ринкової економіки.

Інноваційний клімат (англ. *innovatory climate*) – сформоване навколишнє середовище, в якому людина почувається вільною, повністю мотивованою до творчої роботи.

Інноваційний лаг (англ. *innovatory lag*) – період створення, поширення та використання нововведень.

Інноваційний маркетинг (англ. *innovatory marketing*) – маркетинг, націлений на просування на ринок нових продуктів і технологій (насамперед продаж ліцензій на винаходи та ноу-хау, які закладені в новий продукт чи технологічний процес, а також обладнання для його виготовлення) або додаткової кількості колишньої продукції, яка може бути випущена під час використання більш продуктивних технологій.

Інноваційний менеджер (англ. *innovatory manager*) – фахівець, який професійно займається управлінською діяльністю у конкретній галузі функціонування інноваційного підприємства.

Інноваційний менеджмент (англ. *innovatory management*) – 1) самостійна галузь економічної науки та професійної діяльності, спрямована на формування та забезпечення досягнення будь-якої організаційної структури інноваційних цілей шляхом раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів; 2) наука та мистецтво управління інноваціями; 3) вид діяльності та процес прийняття управлінських рішень в інноваціях; 4) апарат управління інноваціями; 5) система управління інноваціями, інноваційним процесом та відносинами, що виникають у процесі створення та руху інновацій.

Інноваційний механізм управління (англ. *innovatory mechanism of management*) – сукупність нових, нетрадиційних комплексних методів управління з організації будь-якої діяльності, що використовує правові, організаційні, економічні, психологічні форми впливу на керований об'єкт з метою отримання суспільно значимого ефекту.

Інноваційний науково-технічний проєкт (англ. *innovatory*

science project) – наукове дослідження чи розробка, створені задля розв’язання конкретного науково-технічного завдання, у результаті виконання якого створюється наукомістка продукція, реалізована як товар на внутрішньому і зовнішньому ринку.

Інноваційний парк – 1) комплекс, в якому об’єднані науково-дослідні інститути, об’єкти індустрії, ділові центри, виставкові майданчики, навчальні заклади, а також обслуговуючі об’єкти: засоби транспорту, під’їзні шляхи, житлова частина, охорона тощо; 2) велика концентрація інноваційних компаній, організацій та можливостей в одному місці; 3) територіальна, наукова, технологічна і технічна база для реалізації інноваційних проєктів.

Інноваційний потенціал (англ. *innovatory potential*) – 1) сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, інформаційні, науково-технічні та інші ресурси, необхідні реалізації інноваційної діяльності; 2) здатність різних галузей національної економіки виробляти наукомістку продукцію, що відповідає вимогам світового ринку; 3) готовність та здатність того чи іншого інноваційного підприємства здійснити вперше та відтворити нововведення; 4) готовність та сприйнятливність суспільства, національної економіки, галузі, регіону, науково-виробничого комплексу, підприємства до нововведень (інновацій) з урахуванням науково-технічних, виробничих, трудових, матеріально-ресурсних та інших можливостей.

Інноваційний прогноз (англ. *innovatory forecast*) – передбачення основних параметрів інноваційної діяльності (її напрямків, видів, об’єктів, наслідків тощо).

Інноваційний продукт (англ. *innovatory product*) – принципово новий продукт, призначений для виробничого процесу або особистого споживання, який має цінність та споживчу вартість.

Інноваційний проєкт (англ. *innovatory project*) – 1) проєкт, що включає комплекс робіт із здійснення інноваційного процесу згідно з його життєвим циклом з метою створення конкретної інновації; 2) система взаємопов’язаних цілей та програм їх досягнення, які являють собою комплекс науково-дослідних, дослідно-конструкторських, виробничих, організаційних, фінансових, комерційних та інших заходів, оформлених комплектом проєктної документації, що забезпечують ефективне вирішення конкретного науково-дослідного завдання, що виражено у кількісних показниках та приводить до інновації.

Інноваційний процес (англ. *innovatory process*) –

1) послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація переходить від ідеї до готового продукту, технології чи послуги та поширюється у господарській практиці; 2) процес перетворення наукових знань на інновацію; 3) процес створення, поширення та використання нововведення (сукупності нових ідей та пропозицій, які потенційно можуть бути здійснені і за умови масштабності їх використання та ефективності результатів можуть стати основою будь-якого нововведення).

Інноваційний ризик (англ. *innovatory risk*) – ризик, пов’язаний з добровільним вкладенням капіталу в реалізацію нових продуктів і нових технологій у надії на отримання надприбутку (зазвичай не менше 100 % до капіталовкладень) у дуже короткий термін (не більше 1 місяця) реалізації цих операцій, продуктів, технологій.

Інноваційний фонд (англ. *innovatory fund*) – фонд фінансових ресурсів, створених з метою фінансування новітніх наукових розробок та так званих ризикових проєктів.

Інноваційний цикл (англ. *innovatory cycle*) – період від початку наукових досліджень до впровадження тих чи інших напрямів чи заходів технічного прогресу в практику, включаючи саме впровадження.

Інноваційні інвестиції (англ. *innovatory investment*) – одна з форм інвестування, що здійснюється з метою запровадження інновацій у виробництво; інвестиції, що спрямовуються в інновації з метою використання останніх в основній виробничій діяльності підприємств.

Інноваційно-інвестиційна діяльність (англ. *innovation and investment activities*) – інноваційна діяльність, пов’язана з капітальними вкладеннями в інновації.

Інноваційно-технологічний центр – юридична особа, яка надає свій майновий комплекс (у вигляді офісних, виробничих приміщень та відповідного обладнання) в оренду малим та середнім підприємствам; що надає технологічні, інформаційні, консультаційні та інші послуги із забезпечення інноваційної та господарської діяльності останніх, а також комерціалізації результатів їхньої науково-технічної діяльності.

Інновація (нововведення) (лат. *innovatio* – буквально: «інвестиції в інновації»); 1) кінцевий результат інноваційної діяльності, який одержав реалізацію у вигляді нового або вдосконаленого продукту, що реалізується на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в

практичній діяльності; 2) вкладення коштів у нову техніку, технологію, нові форми організації праці та управління, що охоплюють як окреме підприємство, так і галузь; 3) кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового чи вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку; нового чи вдосконаленого технологічного процесу; нового підходу до соціальних послуг; 4) нова техніка, технологія, що є результатом досягнень науково-технічного прогресу; 5) використання у тій чи іншій сфері суспільства результатів інтелектуальної (науково-дослідної діяльності), спрямованих на вдосконалення процесу діяльності чи його результатів.

Інституційні інвестори (англ. *institutional investors*) – компанії, які інвестують у власні активи або в активи, передані ними в управління іншими компаніями.

Інтегруючі (комплексні) інновації (англ. *integrational innovation*) – продукт використання (інтегрування) оптимального набору (комплексу) раніше накопичених та перевічених у світовій практиці досягнень (знань, технологій, обладнання).

Інтелектуальна власність (англ. *intellectual property*) – 1) виключне право фізичної чи юридичної особи на результати інтелектуальної діяльності та прирівняні до них засоби індивідуалізації юридичної особи, індивідуалізації продукції, виконуваних робіт та послуг; 2) права, що належать до літературних, художніх та наукових творів; винаходів у всіх галузях людської діяльності; наукових відкриттів; деяких видів промислової власності (товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань та позначень), а також право на захист від недобросовісної конкуренції в міжнародних угодах.

Інтелектуальний товар (англ. *intellectualis product*) – особливий товар (інформація, винахід, ноу-хау і т.д.), захищений у відповідній юридичній формі, який може бути проданий його законним власником стільки разів, скільки знайдеться на нього покупців.

К

Канали руху товару (англ. *chanels of distribution*) – способи доставки товару до місця продажу або місця споживання у встановлені терміни при оптимальних (мінімальних) витратах продавця.

Квазіінновації (англ. *quasi-innovations*) – зусилля щодо покращення та оновлення застарілої продукції, що знаходиться на останній фазі циклу.

Керівник проєкту (англ. *project manager*) – юридична особа, якій замовник делегує повноваження щодо керівництва роботами щодо проєкту: планування, контроль та координацію робіт учасників проєкту.

Кластер (від англ. *duster* – скупчення, рій) – об'єднання кількох однорідних елементів, що може розглядатися як самостійна одиниця.

Коворкінг – робочий відкритий простір, в якому об'єднуються люди з різною зайнятістю та професійною направленістю для спілкування, творчої взаємодії, обміну знаннями та ідеями.

Команда проєкту (англ. *project team*) – організаційна структура, очолювана керівником проєкту та створювана на період здійснення проєкту з метою ефективного досягнення його цілей.

Комерціалізація (англ. *commercialisation*) – практичне використання нововведення, що супроводжується його виходом на ринок.

Комерціалізація технологій (англ. *technology commercialisation*) – елемент трансферту, у якому споживач (покупець) виплачує винагороду власнику (який також може бути розробником) технології у тій чи іншій формі і розмірах, визначених взаємоузгодженими договірними умовами.

Компанія венчурна (англ. *ventyre company*) – дрібна чи середня інвестиційна компанія, зайнята науковими дослідженнями, інженерними розробками та їх кредитуванням.

Компаундування (англ. *compounding*) – зростання у часі певної суми грошей у результаті реінвестування одержуваних на неї відсотків.

Компенсаційний парашут (англ. *severance parachutes*) – контракт, що укладається з працівником і гарантує йому виплату значної грошової суми у разі його дострокового (стосовно дати закінчення контракту про найм на роботу) звільнення з компанії через зміну власника.

Компетенція – здатність співробітника відтворювати певний тип поведінки задля досягнення цілей організації.

Конкурентна перевага (англ. *competitive advantage*) – активи та характеристики фірми (обладнання, що дозволяє економити витрати, торгові марки на технічно прогресивну продукцію, права

власності на сировину та матеріали тощо), що дають їй переваги над суперниками у конкуренції.

Конкурентна стратегія (англ. *competition strategia*) – одна із сторін ділової стратегії, що включає в себе розробку заходів фірми, спрямованих на виживання і перемогу у боротьбі з конкурентами на ринку конкретної продукції.

Конкурентоспроможність (англ. *competitiveness*) – здатність здійснювати свою діяльність в умовах ринкових відносин та отримувати при цьому прибуток, достатній для науково-технічного вдосконалення виробництва, стимулювання працівників та підтримки продукції на високому якісному рівні.

Конкуренція (лат. *concurrentia*) – організаційно-економічна боротьба (змагання) за споживача (за ринки збуту) у рамках законодавства правової держави та міжнародного права.

Кон'юнктура ринку (англ. *market situation*) – економічна ситуація, що склалася на ринку, яку характеризують: співвідношення між попитом і пропозицією, рівень цін, товарні запаси, портфель замовлень в галузі тощо.

Корпоративна культура – сукупність основних переконань, які передаються всім співробітникам, що прийшли на роботу, як правильні, а саме: спосіб сприйняття того, що відбувається, спосіб мислення і повсякденні дії.

Корпоративний акселератор – організація, що створює програми розвитку стартапів (акселераційні програми) під запит та фінансування конкретного бізнесу, зазвичай великої компанії.

Корпоративний венчурний фонд (англ. *corporate VC fund*) – форма венчурного капіталу, коли капітал корпорацій інвестують у зовнішні інноваційні технологічні компанії.

Корпоративні ангели – колишні топ-менеджери великих міжнародних корпорацій, які при звільненні отримали солідну грошову компенсацію та використовують її для інвестицій.

Корпоративні інновації – процес трансформації корпорації, який полягає у впровадженні інноваційних можливостей та підходів у існуючі бізнес-моделі.

Коучинг центр (англ. *coaching centre*) – об'єкт, який готує компанію для прийому венчурного фінансування.

Кофаундер – співвласник компанії / стартапу.

Краудфандинг – 1) спосіб залучити кошти для росту і розвитку проекту, ініціативи, підприємства або програми за рахунок внесків від великої кількості сторонніх осіб, які можуть бути не пов'язані ані

з самим проектом, ані з професійним бізнес-інвестуванням; 2) процес залучення капіталу в проєкт, як правило, від великої кількості людей невеликої суми грошей через інтернет-платформи: Kickstarter, Indiegogo, RocketHub тощо. Інвестуючи в проєкт люди отримують першими доступ до продукту за зниженою ціною, натомість компанія отримує фідбек щодо зацікавленості до проєкту.

Креативність – здатність створювати і знаходити нові оригінальні ідеї, відхиляючись від загальноприйнятих схем мислення, успішно вирішувати нестандартні завдання.

Л

Ліквідаційні преференції – право інвестора на першочергове отримання виплати в разі ліквідаційної події, такої як продаж компанії, продаж основних активів, реорганізація, ліквідація.

Ліцензіар (лат. *licentia*) – юридична особа, власник винаходів, патенту, технологічних знань тощо, що видає своєму контрагенту (ліцензіату) ліцензію на використання своїх прав у певних межах.

Ліцензійна угода (англ. *licensed agreement*) – договір, відповідно до якого власник винаходу, технологічних знань, досвіду та секретів виробництва видає своєму контрагенту ліцензію на використання інтелектуальної власності.

Ліцензія (лат. *licentia*) – 1) надання однією фірмою іншій фірмі (виключна ліцензія) або ряду фірм (невиключна ліцензія) права на виробництво її продукту або використання її технології або збутових можливостей; 2) дозвіл, що видається власником технології (ліцензіаром), захищеною або незахищеною патентом, зацікавленій стороні (ліцензіату) на використання цієї технології протягом певного часу, на певній території та за певну плату.

Ліцензування (англ. *licensing*) – одна з основних форм торгівлі технологіями, що включає угоди з патентами, ліцензіями, ноу-хау тощо.

Ліцензіат (лат. *licentus*) – 1) юридична особа, яка набуває у власника винаходів, патентів, виробничих та комерційних знань тощо (ліцензіара) ліцензію на право їх використання у певних межах; 2) юридична особа або індивідуальний підприємець, які мають ліцензію на провадження конкретного виду діяльності.

Логотип (гр. *logostypos*) – спеціально розроблене, оригінальне зображення повного чи скороченого найменування фірми (або групи товарів даної фірми).

Лояльність – коректність, доброзичливість, доброзичливе ставлення до будь-кого чи чогось.

М

Маверік (англ. *maverick*) – нетрадиційний конкурент, що тільки-но прийшов на ринок, не звертає уваги на правила гри, що склалися, а сам по собі їх встановлює.

Маржинальний прибуток (англ. *marginal contribution*) – різниця між доходом від реалізації та змінними витратами. Для досягнення точки беззбитковості маржинальний прибуток має покрити постійні витрати.

Маркетинг (англ. *marketing*) – 1) реалізація, збут товарної продукції; 2) філософія ведення бізнесу; концепція діяльності на ринку; 3) система заходів щодо вивчення ринку та активного впливу на споживчий попит; 4) інтегративна функція менеджменту, що перетворює потреби покупця у доходи підприємства.

Маркетинг нових виробів (англ. *marketing of new product*) – перевірка виробів, адаптація продукту до різних ринків, рекламна компанія.

Маркетинг нових продуктів (англ. *new product marketing*) – один із різновидів видів інноваційної діяльності, що передбачає види діяльності, пов'язані з випуском нової продукції на ринок, включаючи попереднє дослідження ринку, адаптацію продукту до різних ринків, рекламну компанію.

Маркетингова організація (англ. *marketing company*) – організація, що займається сегментацією ринку, розробкою нормативів конкурентоспроможності, реалізацією концепції маркетингу у підрозділах інноваційної організації, розробкою стратегії інноваційної організації, визначенням системи збуту, рекламою та стимулюванням прискорення збуту товарів.

Маркетингові інновації (англ. *marketing innovations*) – особливий тип нововведень, під якими розуміють не якісь принципово нові розробки, а новинки, що виникли внаслідок ретельного вивчення смаків і потреб споживачів, пошуку можливостей задоволення потреб.

Метод парних порівнянь (або метод експертних оцінок) – один із методів вивчення переваг, при якому респондент повинен з усіх можливих запропонованих йому парних поєднань об'єктів вибрати відповідно до заданого критерію найкращий.

Мікрокеруючі ангели – інвестори, які бажають контролювати свої інвестиції, займаючись управлінням не через активну участь у повсякденній діяльності, а через посаду у раді директорів компанії.

Модель – аналог досліджуваного процесу, предмета або явища, що відображає його основні функції та характеристики.

Н

Науковий парк (англ. *science park*) – інноваційна організація, що формується довкола великих наукових центрів (університети, інститути).

Науково-технічний потенціал (англ. *research-technical potential*) – узагальнена характеристика рівня розвитку науки, інженерної справи, техніки в країні, можливостей і ресурсів, які має суспільство для вирішення науково-технічних проблем.

Науково-технічний прогрес (НТП) (англ. *research-technical progress*) – 1) використання передових досягнень науки та техніки, технології у виробництві з метою підвищення ефективності та якості виробничих процесів, кращого задоволення потреб людей; 2) поступальний розвиток науки і техніки, націлений на вдосконалення продуктивних сил суспільства, що супроводжується реалізацією матеріального виробництва та інших сфер життєдіяльності людини; 3) вирішальний чинник інтенсифікації виробництва, що представляє безперервний процес взаємопов'язаного поступального розвитку науки, техніки, виробництва та сфери споживання, що утворюють єдиний послідовно пов'язаний комплекс «наука – техніка – виробництво – споживання».

Невизначеність в інноваційній сфері економіки (англ. *uncertainty in innovation sector*) – незрозуміла, точно не відома обстановка, неповнота чи неточність інформації про умови інноваційної діяльності, які зумовлюють часткову або повну невизначеність кінцевих результатів цієї діяльності та пов'язаних із нею витрат.

Наймінг – це мистецтво створення імен: назв фірм, торгових марок та ін.

Нова продукція (англ. *new production*) – 1) вперше виготовлені вироби на основі передових досягнень науки і техніки (включаючи освоєння продукції за закупленими ліцензіями), що відповідають за своїми економічними та експлуатаційними властивостями кращим

світовим зразкам і цілком задовольняють нові потреби суспільства в порівнянні з продукцією, що випускалася раніше аналогічного призначення; 2) вироби, модернізовані на новій технічній основі, що отримали нову якісну характеристику та за своїми техніко-економічними властивостями відповідають сучасному рівню розвитку науки та техніки; 3) комплектуючі вироби, що визначають основні технічні параметри нової продукції та постачаються підприємствам інших галузей.

Нова техніка (лат. *novus technike*) – вперше реалізовані на ринку нові або більш досконалі знаряддя та предмети праці, технологічні процеси, що є результатом наукових досліджень та різних розробок, що містять винаходи та інші передові науково-технічні досягнення, що забезпечують при їх використанні значне підвищення техніко-економічних показників чи повніше задовольняють соціальні потреби суспільства.

Нова технологія (англ. *new technology*) – технологія, що вперше реалізується на ринку, розроблена на основі передових досягнень науки і техніки.

Новатор (лат. *novator*) – людина, яка вносить нові, прогресивні ідеї, прийоми в якійсь галузі діяльності.

Новий продукт (англ. *new product*) – товар або послуга, що відрізняються від існуючих настільки, що сприймаються споживачами як нові.

Нові види сировини та матеріалів (англ. *new views of raw material and material*) – природні та штучні матеріали, що вперше застосовуються, а також природні зі штучно зміненими властивостями, що задовольняють нові потреби виробництва або забезпечують більший соціально-економічний ефект порівняно з традиційними видами сировини та матеріалів.

Нововведення (англ. *innovation*) – 1) нове явище, новий звичай, новий метод, винахід; 2) оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розробок чи експериментальних робіт у будь-якій сфері діяльності щодо підвищення її ефективності; 3) прогресивне нововведення, задіяне в динаміці, яке є новим для організаційної системи, що приймає та використовує її; 4) нове правило, знову встановлений порядок; 5) товар, яким неможливо скористатися без певного мінімуму наукових знань, професійної компетенції та необхідної поінформованості.

Норма прибутку (англ. *rate of profit*) – 1) середній за галузями розрахунковий прибуток виробників (після виплати податків,

заробітної плати тощо); 2) встановлений нормативом вищої організації прибуток для даного підприємства.

Норма рентабельності (внутрішня норма доходності) (англ. *rate of profitability*) – один із найважливіших показників оцінки ефективності інноваційних інвестицій. Характеризує рівень прибутковості конкретного інноваційного рішення, що виражається дисконтною ставкою, за якою майбутня вартість грошового потоку від інновацій приводиться до реальної вартості коштів, що інвестуються.

Нормативна прихильність – стійке бажання людини продовжувати працювати у створенні, оскільки вона відчуває зобов'язання стосовно інших.

Ноу-хау (англ. *know-how*) – буквально – «знаю як»; 1) секрет технології виробництва; 2) сукупність технічних, технологічних, комерційних, організаційних знань, необхідні для організації виробництва.

O

Об'єкти комерційного трансферу технологій (англ. *object of commercial technology transfer*) – об'єкти промислової власності (патенти на винаходи, свідоцтва про промислові зразки та корисні моделі); ноу-хау та технічний досвід у вигляді техніко-економічних обґрунтувань, моделей, зразків, інструкцій, креслень; сертифікації, технологічного оснащення та інструменту, консультаційних послуг, підготовки кадрів; технічні та технологічні знання.

Об'єкти некомерційного трансферу технологій (англ. *object of noncommercial technology transfer*) – вільна науково-технічна інформація (науково-технічна та навчальна література, довідники, огляди, описи патентів, каталоги, проспекти тощо); міжнародні конференції, симпозіуми, виставки тощо; навчання та стажування вчених та спеціалістів на безоплатній основі або на умовах паритетного відшкодування витрат.

Об'єктний підхід до визначення інновацій (англ. *object approach to innovation determination*) – сутність об'єктного підходу полягає в тому, що як інновація виступає об'єкт – результат НТП: нова техніка, технологія.

Об'ємно-календарне планування інновацій (англ. *volum and calendar innovation planning*) – планування обсягів робіт, завантаження підрозділів та виконавців, побудова календарних

графіків проведення робіт за окремими проектами та всієї сукупності запланованих робіт, графіків завантаження обладнання та виконавців, розподілу робіт за окремими календарними періодами.

Окупність інвестицій (англ. *payback of investments*) – повернення вкладених інвестиційних коштів у повному обсязі.

Опціон – видача акцій компанії (відсоток частки у компанії) особливо важливим співробітникам (та співзасновникам) у вигляді компенсації за роботу, крім зарплати.

Організаційна структура інноваційного підприємства (англ. *corporate structure of innovation enterprise*) – сукупність основних підрозділів чи окремих фахівців, які вирішують основні творчі завдання, притаманні для даного інноваційного підприємства.

Організаційно-управлінські інновації (англ. *organisation-management innovations*) – інновації в галузі управління організацією та її структурними підрозділами, проектами та програмами, галузями, територіями, державою в цілому.

Організація – об'єднання людей, які спільно працюють для досягнення певних цілей. Загальні ознаки будь-яких організацій – 1) наявність мети діяльності; 2) наявність організаційної структури (існування стійких зв'язків між членами організації); 3) наявність організаційної культури (існування правил, які визначають порядок взаємовідносин між співробітниками); 4) постійна взаємодія з навколишнім середовищем; 5) використання ресурсів для досягнення цілей.

Оцінка фінансової спроможності проекту (англ. *evaluation of project financial soundness*) – розробка оптимальної схеми фінансування проекту, виходячи з потреби у грошових ресурсах та можливих джерел її покриття (власних чи позикових).

П

Паблік-релейшн (англ. *publik relations*) – 1) багатогранна діяльність з організації громадської думки, у тому числі форма рекламної роботи з широким залученням коштів у масовій комунікації (преса, радіо, телебачення), спрямована на створення популярності фірмі (або окремої особи); 2) діяльність з формування сприятливої громадської думки про продуцента або продавця інновації, що є формою рекламної роботи з широким залученням усіх засобів масової інформації (преса, радіо, телебачення, Інтернет і т.д.).

Паблісіті (англ. *publicity*) – 1) реклама засобами масової інформації; популярність; 2) комерційні доброзичливі повідомлення, стимулювання попиту, презентації або матеріали, що передаються за допомогою засобів масової інформації про конкретну фірму, її товари та послуги.

Період окупності (англ. *payback periodos, PBP*) – 1) термін, необхідний для того, щоб сума інвестування у той чи інший проєкт повністю повернулася; 2) період часу, необхідний для відшкодування інвестицій.

Пілот (англ. *pivot*) – 1) зміна курсу роботи стартапу з метою протестувати нові напрямки розвитку; 2) зміна бізнес-моделі, продукту або сфери діяльності стартапу.

Підприємництво (англ. *enterprise*) – організація виробничо-комерційної діяльності в умовах юридично дозволених економічних свобод, приватної ініціативи та підприємливості.

Підприємницькі ангели – найактивніші інвестори. Часто самі є успішними підприємцями, які бажають розширити свій портфель інвестицій чи справу, а не знайти нову роботу.

Підтримуючі структури проєкту (англ. *project support structures*) – організації різних форм власності, які сприяють основним учасникам проєкту у виконанні завдань проєкту та утворюють разом з ними інфраструктуру інноваційного підприємництва.

План реалізації інноваційного проєкту (англ. *innovation project implementation plan*) – детальний, розгорнутий у часі, збалансований за ресурсами та виконавцями, взаємопов'язаний перелік науково-технічних, виробничих, організаційних та інших заходів, спрямованих на досягнення спільної мети чи вирішення поставленого завдання.

Покращуючі інновації (англ. *better innovations*) – інновації, спрямовані на оновлення моделей і поліпшення параметрів продукції, що користується попитом на ринку для підвищення її конкурентоспроможності, розширення частки на ринку, залучення додаткових груп споживачів.

Портфель інвестицій (англ. *portfeuille investments*) – сформований інвестором перелік проєктів для їхнього реального інвестування.

Портфель інновацій (англ. *portfeuille innovations*) – комплексно обґрунтований перелік інновацій покупних та власної розробки, що підлягають впровадженню (введенню) в організації.

Портфель нововведень (англ. *portefeuille novations*) – перелік розроблених організацією нововведень, що підлягають продажу.

Потенціал інновацій – це очікуваний рівень науково-технічної, соціально-економічної та екологічної ефективності реалізації інновації, а також можливості її вдосконалення (модифікації, модернізації) та поширення.

Пошукові дослідження (англ. *investigations finding*) – дослідження, завданням яких є відкриття нових принципів створення виробів та технологій; нових, невідомих раніше властивостей матеріалів та їх сполук; методів менеджменту.

Прибуток на інвестований капітал (ROI) – відношення прибутку до інвестицій, спрямованих на отримання даного прибутку.

Прихильність – ототожнення себе з організацією, причетність до організації.

Прогресивна технологія (англ. *progressus technology*) – розробка, що має новизну та техніко-економічні переваги в порівнянні з технологією-аналогом, що використовується потенційними покупцями нової технології та їх конкурентами.

Продуктові інновації (англ. *product innovations*) –
1) охоплюють впровадження нових чи вдосконалених продуктів;
2) введення ринку нової продукції (послуги).

Продуктово-тематичне планування інновацій (англ. *product and subject innovations planning*) – формування перспективних напрямів та тематики наукових досліджень та розробок, підготовки програми та заходів щодо оновлення продукції, удосконалення технології та організації виробництва на підприємстві.

Продукція вискоєфективна (англ. *highly effotive products*) – продукція, що забезпечує при її експлуатації ефект за рахунок суттєвого покращення її споживчих властивостей.

Продуцент інновацій (лат. *producens*) – виробник інновації.

Проект (лат. *projectus*) – план діяльності, що має певну мету, яка має бути досягнута за намічений термін та за дотримання встановлених фінансових обмежень, що підлягає затвердженню або виконанню.

Проектно-конструкторська організація (англ. *project-constructional organisation*) – організація, що займається конструкторськими розробками та проектуванням ідей, перевірених НДДКР, експериментуванням та випробуваннями зразків товарів з метою забезпечення їх конкурентоспроможності.

Проектно-технологічна організація (англ. *project-technology*)

organisation) – організація, що займається розробкою та виготовленням технологічних систем виробництва товарів з мінімальними витратами ресурсів та високої якості.

Проектувальник (англ. *planner, designer*) – спеціалізовані проєктні організації, які розробляють проєктно-кошторисну документацію.

Проектування (англ. *projecting*) – 1) створення конкретних образів майбутнього, конкретних деталей розроблених програм; 2) процес розробки планів та креслень, технічних специфікацій та операційних характеристик, необхідних для створення концепцій, розробки виробництва та маркетингу нових виробів та процесів.

Промування інновацій (англ. *innovations*) – комплекс заходів, вкладених у реалізацію інновацій і які включають у себе виробництво та використання інформаційного продукту, рекламні заходи, організацію роботи торгових точок (пунктів із продажу інновацій, консультації покупців, стимулювання продажу інновацій тощо).

Прототип – прообраз, дослідний зразок, модель майбутнього товару.

Професійні ангели – бажають спільно з колегами інвестувати кошти у відповідні своєму досвіду та знанням компанії.

Процесна інновація (англ. *processus innovation*) – освоєння нових чи значно удосконалених методів виробництва, зміни в устаткуванні чи організації виробництва, або й те, й інше.

Р

Раціоналізація (лат. *rationalis*) – 1) організація вдосконалення чогось (наприклад, якоїсь організаційно-економічної структури), що забезпечує його велику доцільність та обґрунтованість; 2) реорганізація галузі чи фірми з метою створення можливості ефективнішого використання своїх ресурсів.

Реінвестиція (англ. *reinvestment*) – 1) інвестування коштів, одержаних у вигляді доходів за інвестиціями; 2) напрям прибутку розширення виробництва.

Реінжиніринг бізнесу (англ. *business reenjinering*) – інженерно-консультаційні послуги з розбудови підприємницької діяльності на основі виробництва та реалізації інновацій.

Рейтинг (англ. *rating*) – 1) оцінка; 2) віднесення до класу, розряду, категорії; 3) числовий або порядковий показник успішності

або популярності, який відображає важливість або вплив певного об'єкта або явища.

Реконструкція (лат. *reconstruere*) – докорінна перебудова діючого виробництва на базі технічного та організаційного вдосконалення, комплексного оновлення, модернізації основних фондів.

Реновація (англ. *renovation*) – економічний процес заміщення виробничих основних фондів, що вибувають в результаті морального та фізичного зносу новими.

Рентабельність виробництва (англ. *profitability of production*) – показник ефективності виробництва, який визначається відношенням загального (балансового) прибутку до середньорічної вартості основних виробничих фондів та нормованих оборотних коштів.

Рентабельність капіталу (англ. *return on equity, ROE*) – відношення чистого прибутку після сплати податків до чистого акціонерного капіталу.

Рентабельність продукції (англ. *profitability of production*) – показник, що показує результативність поточних витрат, визначається ставленням загального прибутку до собівартості продукції.

Ризикове підприємництво (англ. *business risky*) – підприємництво, характерне переважно для дрібних підприємств, які у наукомістких галузях і займаються створенням і поширенням нових технологій, тобто, у тих галузях, де великий ризик неотримання доходів з інвестицій.

С

Слоган (англ. *slogan*) – 1) рекламне гасло, девіз, спрямований на створення іміджу фірми чи рекламу товару; 2) заголовок рекламного послання, що відрізняється від звичайного заголовка підвищеною емоційністю і сильним підтекстом, що закликає до негайної дії - вступу в контакт з виробником товару або придбання товару.

Спеціалізована впроваджувальна організація (СВО) – підприємство міжгалузевого характеру, створене для реалізації заключної стадії науково-виробничого циклу освоєння нової продукції, впровадження сучасної технології.

Спін-офф (англ. *spin-off*) – малі підприємства, фірми-нащадки,

які від'єдналися від університетів або дослідницьких інститутів для втілення в життя інноваційних розробок.

Срібний парашут (англ. *silver parachutes*) – компенсаційний пакет, що укладається із середнім управлінським персоналом компанії і відрізняється від золотого парашута значно меншими компенсаційними виплатами.

Стартап – 1) будь-який новий проєкт – будь-то створення компанії «з нуля», чи розвиток нового напрямку діяльності існуючої компанії, яка вже закріпилася на ринку; 2) компанія, що знаходиться у пошуках відтворюваної масштабованої бізнес-моделі.

Суб'єкти інноваційного ринку (англ. *innovation market subjectum*) – держава, підприємства, організації, установи, університети, фонди, фізичні особи (вчені та фахівці).

Суб'єкти інноваційної діяльності (англ. *innovation activities subjectum*) – юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форм власності, фізичні особи, іноземні організації та громадяни, а також особи без громадянства, які беруть участь в інноваційній діяльності.

Сценарій інновацій (англ. *innovation script*) – упорядкована у часі послідовність епізодів на вибір інноваційної політики, логічно пов'язаних між собою причинно-наслідковими зв'язками.

III

Телеробота (англ. *telework, telecommuting, telejob, flexplace, work-at-home, remote work*) – робота, що виконується на відстані (від основного розташування компанії) за допомогою різних телекомунікаційних засобів.

Техніко-економічне обґрунтування ідеї (англ. *technical and economic asment of the idea*) – підтвердження економічної доцільності, необхідності та технічної можливості матеріалізації знайденої інноваційної ідеї у провідну форму (тобто продукт).

Техніко-економічне планування (англ. *technical and economic planning*) – розрахунки матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, необхідні для виконання номенклатурно-тематичних завдань, і навіть для оцінки економічних результатів ефективності інноваційної діяльності організації.

Технологічний ареал – кластер взаємозалежних підприємств, що працюють у загальній та/або пов'язаних галузях та розташованих

в одному географічному регіоні.

Технологічний інкубатор (латин. *incubare; technological incubare*) – структурний підрозділ підприємства (відділ, лабораторія), що займається розробкою нових технологій.

Технологічні інновації (англ. *technological innovations*) – 1) інновації, що охоплюють нові продукти та процеси, а також їх значні технологічні зміни; 2) інновації, що сприяють ресурсозбереженню; 3) інновації, що орієнтовані на більш високу продуктивність праці, пов'язані з фізичним і моральним зносом використовуваної техніки, дозволяють витримувати конкуренцію із боку виробників техніки.

Технопарк (технологічний парк) (англ. *technopark, technological park*) – 1) група підприємств, що об'єднані організаційно і територіально та займаються розробкою передових технологій; 2) компактно розташований комплекс, функціонування якого засноване на комерціалізації науково-технічної діяльності та прискоренні просування нововведень у сферу матеріального виробництва; 3) юридична особа, створена для більш адекватного використання наукових та технологічних ресурсів з метою покращення економічної бази регіону.

Технополіс (гр. *technopolis*) – 1) форма диверсифікації економічної діяльності, територіальної інтеграції науки і виробництва, є міжгалузевим науково-технічним комплексом, що складається з дослідницьких лабораторій, венчурних, впроваджувальних, великих промислових, посередницьких та інших фірм, що групуються навколо великого університету; 2) спеціально створений комплекс в одному регіоні біля центру наукових ідей (у невеликому місті з розвинутою інфраструктурою), що включає фірми та установи, що охоплюють повний інноваційний цикл; 3) один з різновидів вільних економічних зон, створюваних для активізації, прискорення інноваційних процесів, сприяння швидкому та ефективному застосуванню техніко-технологічних нововведень.

Тім-менеджмент (англ. *team-management*) – командне управління або керування за допомогою команди.

Товарний знак (англ. *trade mark*) – 1) зареєстроване в установленому порядку графічне, літерне або інше позначення, яке служить для відмінності товарів (послуг) однієї фірми від товарів (послуг) інших фірм; 2) зареєстроване в установленому порядку

позначення, що проставляється на виробі або його упаковці і служить для розрізнення виробів однієї фірми від виробів інших фірм; 3) малюнок, поєднання кольорів, літер, призначені для індивідуалізації товару та його виробника.

Толерантність – терпимість до чужого способу життя, поведінки, звичаїв, почуттів, думок, ідей, вірувань, це єдність у різноманітті, умова успішної соціалізації, що полягає в умінні жити в гармонії як із самим собою, так і зі світом людей (з мікро- та макросередовищем).

Точка безбитковості – обсяг або рівень операцій, при якому сукупний дохід дорівнює сукупним витратам, тобто це точка нульового прибутку або нульових збитків.

Трансгуманізм (лат. *trans* – крізь, через, за; лат. *humanitas* – людяність, *humanus* – людський, *homo* – людина) – раціональний, заснований на осмисленні досягнень і перспектив науки світогляд, який визнає можливість і бажаність фундаментальних змін у становищі людини за допомогою передових технологій з метою ліквідації страждань, старіння та смерті, а також бажання значно посилити його фізичні, розумові та психологічні можливості.

Трансферт (трансфер) технологій – 1) передача наукових розробок, нових технологій в економіку (у сферу виробництва); 2) система комунікацій всіх суб'єктів інноваційного процесу за його реалізації.

Тривала прихильність – стійке бажання людини продовжувати свою роботу в якійсь організації через те, що вона змушена робити це і не може дозволити собі втратити робоче місце.

У

Унікальна технологія (англ. *unique technology*) – винаходи та інші науково-технічні розробки, захищені патентами або містять ноу-хау, що унеможлиблює їх використання конкуруючими організаціями.

Управління інноваціями (англ. *innovation management*) – зміни з метою впровадження та використання нових видів обладнання, процесів, оновлення різних сторін інноваційної діяльності підприємства.

Фактори інноваційної активності (англ. *innovation activeness factors*) – сукупність організаційно-економічних заходів щодо створення пільгових умов для припливу інвестицій із внутрішніх та зовнішніх джерел, виділення напрямків інноваційної діяльності, яка потребує державної підтримки.

Фандрайзинг (англ. *fundraising*) – процес залучення грошових коштів та інших ресурсів (людських, матеріальних, інформаційних і т.д.), які організація не може забезпечити самостійно і які є необхідними для реалізації певного проєкту або своєї діяльності в цілому.

Фасилітатор (англ. *facilitator*, лат. *facilis* – легкий, зручний) – фахівець, який пропонує підтримку менеджменту в контексті оперативного управління.

Фасилітація – організація процесу групової роботи, спрямована на прояснення та досягнення групою поставлених цілей.

Фаундер – засновник компанії / стартапу.

Фірма – (іт. *firma*) – економічно та юридично самостійний суб'єкт господарювання.

Фонд інвестиційний (фр. *investment fond*) – фінансовий інститут, який акумулює кошти дрібних інвесторів шляхом емісії власних цінних паперів та забезпечує їх вкладення від свого імені у цінні папери підприємств та організацій, уряду та інших емітентів.

Формула винаходу (англ. *formula of invention*) – опис винаходу, що складений за затвердженою формою і містить короткий виклад його сутності.

Формула відкриття (англ. *formula of invention*) – опис відкриття, що складений за затвердженою формою і містить вичерпний виклад суті відкриття.

Форс-мажор (фр. *force majeure*) – виникнення надзвичайних та невідворотних обставин, результатом яких є невиконання умов договору.

Фундаментальні дослідження (англ. *basic research*) – 1) експериментальна або теоретична робота, що виконується, перш за все, для отримання нових знань, що лежать в основі явищ і фактів, що спостерігаються, без будь-якої конкретної мети їх застосування або використання; 2) перший етап процесу створення та освоєння

нової техніки (технології), спрямований на отримання нових наукових знань та виявлення найбільш суттєвих закономірностей.

Х

Хакатон – захід, на якому команда розробників, під час обмеженого терміну (24 або 48 годин) і в одному просторі, розбиваючись на групи, вирішують ту чи іншу проблему, за допомогою створення програмного (інженерного) рішення, продукту або сервісу.

Холістичний – цілісний, глобальний.

Ц

Чиста поточна/дисконтована вартість (англ. *net present value, NPV*) – різниця між поточною вартістю грошових надходжень за проектом, або інвестицій, та поточною вартістю грошових виплат на отримання інвестицій або на фінансування проекту, розрахована за фіксованою ставкою дисконту.

Чистий дисконтований (наведений) дохід (англ. *net present value, NPV*) – накопичений дисконтований ефект за розрахунковий період.

Чистий дохід (англ. *net value, NV*) – накопичений ефект (сальдо грошового потоку) за розрахунковий період.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 9 методів оцінки вартості стартапу. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.imena.ua/blog/valuation-forstartups/>
2. Афанасьєв М. В. Управління проектами: навч.-метод. посіб. Х. : ІНЖЕК, 2007. – 271 с.
3. Бланк С., Дорф Б. Священна книга стартапера. Як збудувати успішну компанію. – К.: Наш формат, 2019. – 512 с.
4. Васильців Т. Г., Качмарик Я. Д., Блонська В. І., Лупак Р. Л. Бізнес-планування : навчальний посібник. К.: Знання, 2013. - 173 с.
5. Вассерман Н. Дилеми засновника бізнесу. Як попередити помилки й уникнути їх під час створення стартапу. – К.: Vivat, 2017. – 480 с.
6. Ворона Т.В. Стартап на мільйон. Як українці заробляють статки на технологіях. – Х.: Віват, 2017. – 224 с.
7. Гавриш О.А., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Розробка стартап проектів : конспект лекцій. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. - 188 с.
8. Гільбо К. Стартап на 100\$. Як перетворити хобі на бізнес. – К.: Наш формат, 2017. – 264 с.
9. Гонтарева І. В. Управління проектами: підручник. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 443 с.
10. Захист інтелектуальної власності стартапу: основні кроки. Fanin.attorney: вебсайт. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://fanin.attorney/?p=275>.
11. Кравченко М. О. Системно-структурна концепція економічної стійкості підприємств : монографія. К.: Видавець Вишемирський В. С., 2017. - 460 с.
12. Кузьмін О. Є., Литвин І. В. Венчурний бізнес: навчальний посібник. - К.: Знання, 2012. - 350 с.
13. Кузьмін О.Є., Найчук-Хрущ М.Б., Гук О.В. Венчурний бізнес: управління та особливості розвитку : навчальний посібник. Львів : ЗУКЦ, 2011. - 194 с.
14. Менеджмент стартап проектів : підручник / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко та ін.; К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. - 337 с.
15. Моборн Р. Стратегія Блакитного Океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 288 с.
16. Остервальдер А., Пінье І. Побудова бізнес-моделей.

- Настільна книга стратега і новатора. – К.: Наш формат, 2018. – 288 с.
17. Остервальдер А., Пінє І., Бернарда Г. Розробляємо ціннісні пропозиції. – К.: Наш формат, 2018. – 324 с.
18. Поручник А. М., Антонюк Л. Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні. - К.: КНЕУ, 2002. - 156 с.
19. Протопопова В. О., Полонський О. М. Економіка підприємства : навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ : Центр учбової літератури, 2002. - 220 с.
20. Райс Е. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. – Х.: Віват, 2018. – 368 с.
21. Розробка стартап-проектів: Конспект лекцій: навч. посіб. / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 188 с.
22. Розроблення стартап проекту : методичні рекомендації до виконання розділу магістерських дисертацій для студентів інженерних спеціальностей / за заг. ред. О. А. Гавриша. Київ : НТУУ «КПІ», 2016. 28 с.
23. Ситник Н. І., Голюк В. Я. Менеджмент стартап проектів : навчальний посібник. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2019. - 58 с.
24. Сливоцький А. Міграція капіталу: Як у замислах на кілька років випередити своїх конкурентів / пер. з англ. Л.М. Петрушенко. К.: Пульсари, 2001. - 296 с.
25. Спориш К. Краудфандинг: вивчаємо, не поспішаємо. Будуй своє: портал: вебсайт. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://buduysvoe.com/publications/kraudfandyng-vyvchayemone-rospishayemo>.
26. Стартап менеджмент. *Pro Business Center*. Електронний ресурс: <https://www.probusiness.center/services/startup-management>.
27. Стартап проекти та їх оцінювання: конспект лекцій / Поліщук В. В. – Ужгород: 2018. – 74 с.
28. Стратегічне управління : навчальний посібник / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз та ін. К.: Центр учбової літератури, 2013. - 272 с.
29. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Планування діяльності підприємства : навчальний посібник. К.: Каравела, 2003. - 432 с.
30. Тіль П. Від нуля до одиниці. Нотатки про стартапи, або як створити майбутнє / Пітер Тіль ; пер. з англ. Р. Обухів. – К.: Наш формат, 2015. – 232 с.
31. Томашевський О. М., Цегелик Г. Г., Вітер М. Б., Дубук В. І.

Інформаційні технології та моделювання бізнес процесів : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 396 с.

32. Тяг Р. Б. Управління проектами: підручник / Р. Б. Тяг // Дніпропетр. –ун-т екон. та права. – К. : ЦУЛ, 2004. – 221 с.

33. Управління стартапами : підручник / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, М. О. Кравченко, К. О. Копішинська; за заг. ред. О. А. Гавриша. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2020. - 716 с.

34. Хміль Т. М. Проектний менеджмент: навч. посіб. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 126 с.

35. Як зареєструвати і юридично оформити СтартАП? Центр правового консалтингу: вебсайт. Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://cpk.ua/uk/publikatsiyi/stattipublikatsiyi/full/yak-zareyestruvati-i-yuridichno-oformiti-startap>.

Навчально-довідкове видання

ЗАЇКА Світлана Олександрівна

**СЛОВНИК
ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ СТАРТАПІВ»**

Формат 60 x 84 ¹/₁₆. Гарнітура Garamond
Авторських арк. – 1,9. Умовн. друк. арк. – 3,0.

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських 44